

บทคัดย่อ

169519

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของไทยในทศวรรษหน้า

ชื่อผู้เขียน : นางสาวหทัยชนก วัฒนา

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา : 2547

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เรพเพอร์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.รุจิร ภู่อาระ
3. รองศาสตราจารย์พัชนี เชยจรรยา
4. อาจารย์ปีทมากรณ์ ธรรมทัต

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารสนเทศศาสตร์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เกี่ยวกับลักษณะห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของไทยในทศวรรษหน้า ด้วยเทคนิคเดลฟาย โดยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความเกี่ยวข้องในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และ/หรือสารสนเทศศาสตร์ และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ รวม 41 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 รอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS for Windows Version 11.0) เพื่อคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

พันธกิจของห้องสมุด ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับพันธกิจของสถาบัน และจะต้องสนับสนุน ส่งเสริม การเรียน การสอน การวิจัยของประชาคมของสถาบัน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ว่าห้องสมุดต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยงานให้บริการสารสนเทศ ด้วยการ

169519

เตรียมสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศที่อยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน การวิจัย ส่งผลให้ห้องสมุดสามารถให้บริการสารสนเทศได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ห้องสมุดควรได้รับงบประมาณจากสถาบัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10-15 ของงบประมาณของสถาบัน

บรรณารักษ์ควรมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การตีความหมายของความต้องการของผู้ใช้ และการปฏิสัมพันธ์ ควรส่งเสริมให้มีการดูงานของห้องสมุดต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศมากขึ้น รวมถึงการอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง ห้องสมุดควรจัดหาสารสนเทศในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในด้านการจัดหาทรัพยากรร่วมกัน เน้นความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล MARC ผ่าน Z39.50 protocol รวมถึงการจัดเตรียมข้อมูลเมตาดต้า (metadata) มีระบบควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมของสถานที่จัดเก็บสื่อให้เหมาะสม รวมไปถึงการบำรุงรักษาวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้กับสื่อต่างๆ ด้วย และควรมีการสำรวจทรัพยากรสารสนเทศทุกปี จัดหาเทคโนโลยีมาช่วยในด้านการรักษาความปลอดภัยของทรัพยากรสารสนเทศ เช่น เทคโนโลยี RFID ในส่วนของการบริการนั้น ห้องสมุดควรมีบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่มีวันหยุด ในรูปแบบของ online reference และจัดทำบทเรียน แบบฝึกหัดการสืบค้นสารสนเทศ และแหล่งเชื่อมโยงการสืบค้นสารสนเทศบนโฮมเพจของห้องสมุด นำเสนอการบริการแบบ self service มากขึ้น เน้นการบริการในเชิงรุก มีการกำหนดกฎสำหรับการเข้าถึง การใช้ การเผยแพร่ หรือการทำซ้ำ ข้อมูล เพื่อหลีกเลี่ยงการละเมิดลิขสิทธิ์ จัดเตรียมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงให้เพียงพอ การบริการยืมระหว่างห้องสมุด ควรกระทำผ่านทางระบบเทคโนโลยีเครือข่ายได้ทั้งหมด ห้องสมุดควรประสานงานกับศูนย์คอมพิวเตอร์ของสถาบันในการติดตั้งและใช้เครือข่ายความเร็วสูงและเครือข่ายไร้สาย ควรจัดจ้างหน่วยงานภายนอกมาให้บริการในส่วนของการบริการต่างๆ ที่ไม่ใช่หน้าที่ของห้องสมุดโดยตรง เช่น บริการนำส่งเอกสาร ส่วนความคาดหวังของผู้ใช้ ผู้ใช้คาดหวังให้ห้องสมุด มีบริการสืบค้นสารสนเทศบนสื่อทุกรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และมีบริการสืบค้นสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ใช้ที่อยู่นอกห้องสมุด

ABSTRACT

169519

Thesis Title : Academic Libraries in Thailand in the Next Decade
Student's Name : Miss Hataichanok Watana
Degree Sought : Master of Arts
Major : Library and Information Science
Academic Year : 2004

Advisory Committee:

1. Assoc. Prof. Dr. Pimonpan Raper Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Ruji Pusara
3. Assoc. Prof. Patchanee Cheyjanya
4. Mrs. Pattamaporn Thamatat

The objectives of this research are to study characteristics of academic libraries across Thailand in the next decade and to study the 41 experts' views concerning the library and information sciences and information technology.

The data were collected from two rounds of questionnaires of the Delphi and analyzed by using SPSS for windows version 11.0 to determine statistical values.

The research of the reseachare as follows:

The academic library's mission should support the academic's mission. Its services must support the academic's programs of teaching. It also should be performing as the center of self-learning center, preparing

169519

information technology and information resources. The library's aim should focus on the services that provide the most advantage use. The library administrative policy will also meet the information needs of academic communities' research. The fiscal provision should be between 10 and 15 percent of the academic annual budget. The academic librarians should be skillful in information technology and analyzing user's needs. Library should provide facilities with online tutorial and resources accessible on the library's web page. Library should have powerful connections with computing department for hi-speed network and wireless. Its services not related to the library's tasks should be outsourcing by outside suppliers. Cooperation among the communities' libraries should be done through network technology. The all kinds of information and electronic searching for distance education are users' expectation.